

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาพัฒนา พ.ศ. ๒๕๔๐

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนา พ.ศ. 2536 และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. ๒๕๓๘ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความหมายในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ กระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยอาสาพัฒนา พ.ศ. ๒๕๔๐”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนา

พ.ศ. ๒๕๓๖

(๒) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนา (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๓๘ บรรดาระเบียบข้อบังคับ คำสั่งหรือข้อตกลงอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“อาสาพัฒนา” หมายความว่า บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกและผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมก่อนปฏิบัติงานอาสาพัฒนา และส่งไปปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายประจำในหมู่บ้านตำบล เรียกชื่อย่อว่า “อสพ.”

“ค่าตอบแทน” หมายความว่า เงินที่กำหนดอัตราจ่ายเป็นรายเดือนและกำหนดอัตราจ่ายปลายปี เมื่อปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเรียบร้อยเป็นผลดี เป็นระยะเวลาหนึ่งปี โดยจ่ายจากเงินงบประมาณตามหลักเกณฑ์ ที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

ข้อ ๕ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจออกข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ คำแนะนำ ติความ วินิจฉัยปัญหาอันเกิดจากการปฏิบัติตามระเบียบนี้

หมวด ๑ การรับสมัคร การคัดเลือกและการฝึกอบรม

ข้อ ๖ ให้กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการรับสมัครคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ารับการฝึกอบรม และแต่งตั้งเป็น อสพ. ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) มีคุณสมบัติตามคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนโดยให้ นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับคุณสมบัติข้าราชการพลเรือนสามัญมาบังคับใช้ โดยอนุโลม

(๒) ไม่เป็นผู้มีภาระผูกพันในเรื่องการเกณฑ์ทหาร

(๓) เป็นผู้ที่มีความสมัครใจที่จะอาสาพัฒนากิจกรรมต่างๆ ในชนบทตามระยะเวลาที่ทางราชการกำหนด

(๔) เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ในสาขาวิชาที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

ข้อ ๗ ให้กรรมการพัฒนาชุมชน กำหนดแบบใบสมัคร แบบสัญญาการปฏิบัติหน้าที่แบบสัญญา คำประกัน และในการรับสมัครให้เรียกหลักฐานจากผู้สมัคร ดังนี้

- (๑) หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา
- (๒) ใบรับรองแพทย์ ซึ่งระบุว่าไม่เป็นโรคที่ต้องห้ามตามกฎหมาย ก.พ.
- (๓) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาทะเบียนบ้าน หรือสำเนาสูติบัตร อย่างหนึ่งอย่างใด โดยเขียนคำรับรองว่า สำเนาถูกต้อง และลงลายมือชื่อกำกับไว้
- (๔) สำเนาหลักฐานอื่นๆ (ถ้ามี) เช่น หนังสือสำคัญการเปลี่ยนชื่อ ชื่อสกุล ทะเบียนสมรส จำนวน ๑ ฉบับ โดยเขียนคำรับรองว่า สำเนาถูกต้อง และลงลายมือชื่อกำกับไว้

ข้อ ๘ ให้กรรมการพัฒนาชุมชนดำเนินการคัดเลือกบุคคลเข้ารับการฝึกอบรมเป็น อสพ. ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กรรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

ข้อ ๙ ให้กรรมการพัฒนาชุมชนกำหนดหลักสูตรและฝึกอบรม อสพ. ให้มีความรู้ ความชำนาญ สามารถปฏิบัติหน้าที่ อสพ. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ ๑๐ ให้อธิบดีออกบัตรประจำตัว อสพ. แก่ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ เป็นหลักฐาน ตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้

หมวด ๒ ขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาพัฒนา

ข้อ ๑๑ เมื่อได้รับการคัดเลือกและผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมก่อนปฏิบัติงานอาสาพัฒนา แล้วให้กรรมการพัฒนาชุมชนแต่งตั้ง อสพ. ไปปฏิบัติหน้าที่ในท้องที่อำเภอหรือกิ่งอำเภอที่กรรมการพัฒนาชุมชน กำหนด เป็นระยะเวลาหนึ่งปี

ข้อ ๑๒ การเปลี่ยนพื้นที่การปฏิบัติงานของ อสพ. ภายในเขตอำเภอหรือกิ่งอำเภอเดียวกันให้กระทำได้ตามความจำเป็น และให้อยู่ในดุลยพินิจของนายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วรายงานให้จังหวัดทราบ

การเปลี่ยนพื้นที่การปฏิบัติงานต่างอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วรายงานให้กรรมการพัฒนาชุมชนทราบ

การเปลี่ยนพื้นที่การปฏิบัติงานระหว่างจังหวัด ให้กรรมการพัฒนาชุมชนพิจารณา

ข้อ ๑๓ อสพ. มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) สนับสนุนการพัฒนาชนบทระดับหมู่บ้านและตำบล ในการจัดระบบข้อมูล เพื่อการพัฒนาชนบท และร่วมวางแผนพัฒนาตำบล
- (๒) ให้การศึกษาแก่ชุมชนโดยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน
- (๓) พัฒนาองค์กรและอาสาสมัคร ในส่วนที่กรรมการพัฒนาชุมชนมอบหมาย
- (๔) ร่วมปฏิบัติงานกับประชาชน องค์กรประชาชนตามแผนงานโครงการต่างๆ
- (๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามบทบาทที่ทางราชการมอบหมาย

หมวด ๓ การกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาพัฒนา

ข้อ ๑๔ อสพ. ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในกิ่งอำเภอ อำเภอ จังหวัดใด ให้อยู่ในการบังคับบัญชาของพัฒนาการกิ่งอำเภอหรือพัฒนาการอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ หรือนายอำเภอพัฒนาการจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ตามลำดับ

ข้อ ๑๕ ให้พัฒนาการกึ่งอำเภอหรือพัฒนาการอำเภอ นักวิชาการพัฒนาชุมชนและ
พัฒนาการจังหวัดมีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ อสพ.ขณะปฏิบัติงานโดยใกล้ชิด

ข้อ ๑๖ ให้พัฒนาการท้องที่ที่ อสพ.ปฏิบัติหน้าที่ พัฒนาการกึ่งอำเภอหรือพัฒนาการอำเภอ
และพัฒนาการจังหวัดเป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานของ อสพ.ในช่วงเวลาหนึ่งปี รวมสามครั้ง ทุกระยะสี่
เดือน ตามแบบและวิธีการที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

หมวด ๔ การสิ้นสุดการเป็นอาสาพัฒนา

ข้อ ๑๗ การเป็น อสพ. สิ้นสุดลงด้วยเหตุดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติหน้าที่ครบกำหนดเวลาหนึ่งปี
- (๒) ตาย
- (๓) ได้รับอนุญาตให้ลาออก หรือถูกสั่งให้ออกตามข้อ 18
- (๔) ถูกปลดออกตามข้อ ๒๑ (๓)

ข้อ ๑๘ อสพ. ผู้ใดประสงค์จะลาออกก่อนครบกำหนดหนึ่งปีให้เสนอหนังสือลาออกตามลำดับชั้น
ให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณา และเมื่อได้ชำระค่าปรับตามสัญญาค้ำประกันแก่กรมการพัฒนาชุมชนแล้ว จึงให้อธิบดี
มีคำสั่งอนุญาตให้ลาออก

ภายใต้บังคับวรรคหนึ่ง อสพ.ได้ปฏิบัติหน้าที่มาไม่น้อยกว่าหกเดือน ประสงค์จะลาออกให้
อธิบดีมีคำสั่งอนุญาตให้ลาออกโดยลดค่าปรับตามระยะเวลาที่เหลืออยู่

อสพ. ผู้ใดเจ็บป่วย ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ของตนได้โดยสม่ำเสมอ ถ้าอธิบดีเห็นสมควร ให้ออกจาก
การเป็น อสพ.แล้ว ให้อธิบดีสั่งให้ผู้นั้นออกได้และให้งดค่าปรับตามสัญญาค้ำประกัน

อสพ. ที่ได้รับการต่ออายุการปฏิบัติหน้าที่ประสงค์จะลาออก ให้อธิบดีมีคำสั่งอนุญาตให้ลาออก
โดยไม่ต้องชำระค่าปรับ

หมวด ๕ วินัยและการดำเนินการทางวินัย

ข้อ ๑๙ อสพ.ต้องรักษาวินัยตามที่กำหนดเป็นข้อปฏิบัติไว้ในหมวดนี้ โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ

ข้อ ๒๐ อสพ.ต้องประพฤติปฏิบัติตามวินัยข้าราชการโดยให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ
พลเรือนมาบังคับใช้โดยอนุโลม

ข้อ ๒๑ อสพ. ผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ผู้นั้นเป็น
ผู้กระทำผิดวินัย จักต้องได้รับโทษทางวินัย

โทษทางวินัยมี ๓ สถาน คือ

- (๑) ภาคทัณฑ์
- (๒) งดจ่ายค่าตอบแทนปลายปี
- (๓) ปลดออก

ข้อ ๒๒ การลงโทษ อสพ. ให้ทำเป็นคำสั่ง วิธีการออกคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษ ให้เป็นไป
ตามระเบียบที่ ก.พ. วางไว้โดยอนุโลม ผู้สั่งลงโทษต้องสั่งลงโทษให้เหมาะสมกับความผิด และมีให้เป็นไปโดยบทบาท
โดยอคติ หรือโทสะจริต หรือลงโทษผู้ที่ไม่มี ความผิด ในคำสั่งลงโทษให้แสดงว่าผู้ถูกลงโทษกระทำความผิดกรณี
ใดตามข้อใด

ข้อ ๒๓ การดำเนินการทางวินัยแก่ อสพ. ซึ่งมีกรณีอันมีมูลว่ากระทำผิดวินัย ให้สอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรมโดยไม่ชักช้า

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงให้ดำเนินการตามวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควรถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน และในการสอบสวนนี้จะต้องแจ้งข้อกล่าวหา และสรุปพยาน หลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุข้อพยานก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา เมื่อดำเนินการแล้วถ้าฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๒๔ หรือข้อ ๒๕ แล้วแต่กรณี ถ้ายังฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัย จึงจะยุติเรื่องได้

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสอง ให้อธิบดีหรือผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๑๔ เป็นผู้สั่งแต่งตั้ง

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการสอบสวนพิจารณาเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรมและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวน ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม

ข้อ ๒๔ อสพ. ผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษภาคทัณฑ์หรืองดจ่ายเงินค่าตอบแทนปลายปีตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ สำหรับการลงโทษภาคทัณฑ์ให้ใช้เฉพาะกรณีกระทำผิดวินัยเล็กน้อย หรือมีเหตุอันควรลดหย่อนซึ่งยังไม่ถึงกับต้องถูกลงโทษงดจ่ายค่าตอบแทนปลายปี ให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดหรืออธิบดีพิจารณาดำเนินการลงโทษตามควรแก่กรณี

ในกรณีกระทำความผิดเล็กน้อยและมีเหตุอันควรงดโทษ จะงดโทษให้โดยวาทกล่าวตักเตือนหรือให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือไว้ก่อนก็ได้

ข้อ ๒๕ อสพ. ผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้อธิบดีสั่งลงโทษปลดออก

ข้อ ๒๖ อสพ. ผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและเป็นกรณีความผิดปรากฏชัดแจ้งตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน อธิบดีจะดำเนินการตามข้อ ๒๓ โดยไม่สอบสวนก็ได้

ข้อ ๒๗ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัยไปแล้ว ให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาของ อสพ. ผู้ขึ้นตามลำดับจนถึงอธิบดี

ในกรณีที่อธิบดีได้รับรายงานตามวรรคหนึ่ง มีความเห็นขัดแย้งกับความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดเกี่ยวกับการพิจารณาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายหรือการอันใดไม่ว่าในทางจะเป็นโทษหรือเป็นคุณแก่ อสพ. ผู้ให้ให้อยู่ในดุลยพินิจของอธิบดี

ข้อ ๒๘ อสพ. ผู้ใดถูกสั่งลงโทษตามระเบียบนี้ ให้ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ได้ ดังนี้

(๑) การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของผู้บังคับบัญชาที่ต่ำกว่าผู้ว่าราชการจังหวัดให้อุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๒) การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของผู้ว่าราชการจังหวัดหรืออธิบดี ให้อุทธรณ์ต่อปลัดกระทรวงมหาดไทย

การวินิจฉัยของผู้มีอำนาจตาม (๑) และ (๒) ให้ถือเป็นที่สุด การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษให้อุทธรณ์ภายในสามสิบวัน นับแต่วันรับทราบคำสั่งลงโทษ

หมวด ๖ สิทธิประโยชน์ของอาสาพัฒนา

ข้อ ๒๙ อสพ. จะได้รับสิทธิประโยชน์จากกรมการพัฒนาชุมชน ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าตอบแทน ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมก่อนส่งตัวไปปฏิบัติหน้าที่ ค่าใช้จ่ายในการปฐมนิเทศ การสัมมนา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ครั้งแรก ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเมื่อมีการเปลี่ยนพื้นที่การปฏิบัติงานใหม่ และค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับกรมการพัฒนาชุมชนเมื่อปฏิบัติหน้าที่ครบหนึ่ง ปี ตลอดจนค่ารักษาพยาบาลประจำตัว อสพ.ให้มีสิทธิเบิกได้ตามที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลัง

(๒) วุฒิบัตรรับรองความรู้ความสามารถ เมื่อปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเรียบร้อยเป็นผลดีและครบกำหนดเวลาหนึ่งปี

(๓) อสพ. มีสิทธิลาภิกษส่วนตัว ลาป่วย หรือลาคลอดบุตรได้ โดยเสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชา จนถึงผู้มีอำนาจอนุญาต ทั้งนี้ให้นับระยะเวลาลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาบังคับใช้โดยอนุโลม

ข้อ ๓๐ อสพ. ที่ปฏิบัติหน้าที่ครบหนึ่งปีแล้ว และมีผลงานดีเด่นอาจได้รับการพิจารณาจากกรมการพัฒนาชุมชนให้ต่ออายุการปฏิบัติหน้าที่ได้อีกคราวละหนึ่งปี ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๑ การปฏิบัติภารกิจใดๆ ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการและยังไม่แล้วเสร็จในวันที่ระเบียบนี้ ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตามระเบียบที่ใช้บังคับอยู่เดิม จนกว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ หรือจนกว่าสามารถดำเนินการตามระเบียบนี้ได้

ประกาศ ณ วันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐

เสนาะ เทียนทอง

(นายเสนาะ เทียนทอง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย